



## Jaarverslag 2012

### ‘Heel het landschap’



**Stichting Landschapsbeheer Gelderland**  
*zorg voor ons landschap*

**Stichting Landschapsbeheer Gelderland**  
Rosendaal 2a  
6891 DA Rozendaal  
Tel: 026-3537444  
Fax: 026-4437750  
[www.landschapsbeheergelderland.nl](http://www.landschapsbeheergelderland.nl)  
[info@landschapsbeheergelderland.nl](mailto:info@landschapsbeheergelderland.nl)

Rozendaal, 26 april 2013



## **Inhoudsopgave**

## **pagina**

Voorwoord	3
Inleiding	4
Beleid en organisatie	4
Winst voor het landschap 2012	6
Opsporen, opleiden en verzelfstandigen	6
Financiën 2012 en jaarplan 2013	9
Samenvatting van de verantwoordingsverklaring	14
Bestuur, directie en medewerkers	15
Bijlage 1 Bezoldiging directie	18



## Voorwoord

Maatschappelijke verantwoordelijkheid!

Banken worden niet aan hun lot overgelaten, maar genationaliseerd, omdat er anders teveel maatschappelijke onrust ontstaat. De economische gevolgen zouden groot zijn als een bank failliet gaat. Vergelijk dat eens met de zorg voor ons landschap. Als de overheid geen kaders stelt en de basis legt voor allerlei uitvoeringsprojecten, verdwijnt binnen de kortste keren het karakteristieke van het landschap en brengt daardoor veel minder geluk en euro's op. Inmiddels voelt het rijk zich niet meer verantwoordelijk voor het landschap en ontbreekt het gemeenten aan structureel geld. Voor het landschap zijn we dus afhankelijk van de provincie. Dit is wat ons betreft een provincie die zich krachtig inzet voor ruimtelijke bescherming, versterking, beheer, toegankelijkheid en beleefbaarheid van de gevarieerde cultuurlandschappen in Gelderland. En een provincie die zich er voor inzet om zoveel mogelijk burgers en bedrijven bij het onderhoud van het landschap te betrekken.

Het zou geweldig zijn wanneer de provincie in 2013 een start maakt met het versterken van de landschappelijke kwaliteiten in heel Gelderland. Dit kan volgens ons door vanuit de provinciale regierol te regelen dat iedere ruimtelijke ingreep wordt verevend. Bij gemeenten ontstaat daardoor de noodzakelijke financiële ruimte om de landschappelijke kwaliteiten te versterken. En als burgers en bedrijven zien dat de provincie en de gemeente vanuit hun rol zorgdragen voor landschapskwaliteit, willen zij op hun beurt ook werk maken van een waarde(n)volle woon- en werkomgeving. Wij helpen graag om duurzame betrokkenheid te organiseren. Ik zie een landschap voor me waar het goed toeven is, ondernemers een boterham aan verdienen en banken medefinancier van het landschap zijn!

Helpt u ook mee?

Ir. Arjan Vriend

directeur



## Inleiding

Na een toelichting op beleid en organisatie, wordt de winst voor het landschap in 2012 toegelicht. Vervolgens wordt een greep uit de projecten toegelicht per thema (sleutelmerk) en worden een aantal kengetallen per regio en thema toegelicht. Tot slot worden de financiën en beleidsvoornemens voor 2013 behandeld, alsmede de verantwoordingsverklaring en de samenstelling, nevenfuncties en bezoldiging van bestuur en directie (bijlage 1) en de samenstelling en bezoldiging van het overige personeel.

## Beleid en organisatie

### Zorg voor ons landschap!

Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) is een ideële organisatie die zich inzet voor het cultuurlandschap; het landschap met heggen, boomgaarden, dijken, akkers, beekjes en boerenerven. Het landschap waarin mensen wonen, werken en recreëren. Het landschap waarin ook planten en dieren zich thuis voelen. We stimuleren lokale landschapszorg en vragen om faciliterend beleid van overheden. We stimuleren lokale samenwerking en vragen om faciliterend beleid van overheden. Samenwerking stimuleert betrokkenheid, beleving en verantwoordelijkheid, wij zetten graag onze **daadkracht** in om op **inspirende** en **deskundige** wijze onze partners te **ondersteunen**.

SLG heeft in 2010 een beleidsplan opgesteld, dat als basis dient voor uitvoering van haar beleid gedurende de periode 2011-2015.

#### Samenvatting beleidsplan 2011-2015

De missie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland luidt: 'zorg voor een vitaal, beleefbaar en streekeigen landschap'.

De beleidsthema's zijn:

- Burgerparticipatie en vrijwilligerswerk
- De partner van provincie en gemeenten
- Professionele uitvoeringsproducten en dienstverlening
- Financiering en draagvlak voor landschap
- Beleidsbeïnvloeding en communicatie
- Beleidsdoelen voor de interne organisatie

De activiteiten worden geprofileerd en gecommuniceerd door middel van de zogenaamde sleutelmerken. De sleutelmerken staan voor de vier thema's die SLG onderscheidt binnen haar werkveld. De vier sleutelmerken zijn: Dat doen we samen, Maak je erf goed, Ruimte voor plant en dier en Bakens in de tijd.

### Proactief in de samenwerking!

Het provinciaal beleid kent een aantal uitvoeringsinstrumenten voor landschap. De gemeenten, een aantal landgoederen en SLG zijn de voornaamste uitvoeringspartners van de provincie.

Begin 2012 hebben de provincie en SLG nieuwe afspraken gemaakt over de ondersteuning van het vrijwilligerswerk in het landschap. Deze afspraken lopen tot en met 2016. In 2012 ontvangt SLG nog een overgangssubsidie, waarbij SLG heeft toegezegd in 2012 ook een eigen investering te doen in het zoeken naar nieuwe financieringsmogelijkheden. Wat betreft de ondersteuning van gemeenten heeft SLG in de eerste helft van 2012 de regionale overleggen gecontinueerd.



Als partner in het Manifest 'Duurzame Kwaliteit van het Landelijk Gebied' is het gelukt om € 1 miljoen extra aan provinciaal budget beschikbaar te krijgen voor de uitvoering van het toekomstig landschapsbeleid. In de tweede helft van 2012 zijn de gemeenten ook directer betrokken bij de ontwikkeling van het provinciaal landschapsbeleid. Gemeenten en SLG waren samen met andere Gelderse smaakmakers partner in de Taskforce Natuur-Landschap-Landbouw. Deze Taskforce heeft de provincie geadviseerd over de uitvoering van het provinciaal beleid. SLG heeft zich proactief opgesteld, was trekker van de werkgroep 'betrokkenheid' en deelnemer aan de werkgroep 'landschap'. In oktober 2012 hebben deze werkgroepen adviezen gegeven aan de provincie over het toekomstig landschapsbeleid en de uitvoering daarvan.

De provincie heeft de SLG halverwege 2012 verzocht om verdere samenwerking met de Gelderse Natuur en Milieu Federatie (GNMF) en het Instituut Voor Natuureducatie (IVN) te gaan onderzoeken om meer zo efficiënter te werken, meer te halen uit de gezamenlijke netwerken en zo de continuïteit van natuur- en milieu-educatieve activiteiten in Gelderland te waarborgen. Er is een start gemaakt met het verkennen van de mogelijkheden om in hechtere samenwerking de landschapseducatie vorm te geven.

Gemeenten konden alleen gedurende de tweede helft van 2012 aanspraak maken op provinciale subsidies voor aanleg en het éénmalig wegwerken van achterstallig onderhoud van landschapselementen op particuliere gronden

SLG heeft in 2012 voor de voortzetting van haar functies nieuwe financieringsbronnen aangeboord. De functies zijn:

- Ondersteuning van vrijwilligerswerk en vergroten van burgerbetrokkenheid
- Agenderen en signaleren van landschap bij gemeenten en organisaties
- Aanreiken van mogelijkheden om landschappelijke kwaliteiten te behouden bij veranderend ruimtegebruik
- Vertalen van provinciaal beleid naar uitvoering
- Opzetten en opschalen van innovaties in goede landschapspraktijk, zoals de concepten 'Levend Landschap' en 'Dorpen in het Groen'
- Aanleggen van 'Klompenpaden' in routenetwerken om bij te dragen aan een recreatief-toeristische wandelinfrastructuur

Zo hebben gemeenten vanuit de zogenaamde Regiocontracten middelen vrijgemaakt voor een aantal van de bovenstaande functies. Ook binnen Gelderse gebiedsontwikkelingsprojecten zijn mogelijkheden gevonden om onze functies invulling te geven.

### **Nationale Postcode Loterij**

We zijn de Nationale Postcode Loterij zeer erkentelijk voor hun financiële bijdrage, waarmee we extra landschapswinst boeken. We merken dat er steeds meer bereidheid is bij burgers en bewoners om mee te doen aan landschapsontwikkeling en het beheer van het landschap in de eigen leefomgeving. We gaan in de toekomst een groter beroep doen op fondsen en andere private partijen om het ons mogelijk te maken deze landschapsontwikkeling te ondersteunen en in goede banen te leiden.



## Winst voor het landschap in 2012

### Behaalde resultaten in het landschap:

- 5.600 actieve vrijwilligers in 185 lokale vrijwilligersgroepen
- Centraal gereedschapsdepot voor uitleen van 1<sup>e</sup> klas gereedschap
- Met 515 lokale organisatie is samengewerkt;
- 45.601 inheemse bomen en struiken geplant;
- 1.100 hoogstamfruitbomen geplant;
- 1527 bewoners waren aanwezig bij lokale bijeenkomsten en informatie-avonden;
- 27 goed onderhouden klompenpaden (363 km) trekken jaarlijks ruim 135.000 wandelaars en leveren jaarlijks ruim € 800.000,- op voor de lokale economie;
- 5.600 actieve vrijwilligers in 185 lokale vrijwilligersgroepen;
- Vrijwilligers hebben o.a. 631 ha aan bosjes, struwelen en singels onderhouden, meer dan 25 km lijnvormige landschapselementen onderhouden, ruim 4000 bomen geknot en 2700 fruitbomen gesnoeid.
- 3250 weidevogelnesten beschermd;
- Nieuwe zijn de rustzones; 22.000 m<sup>2</sup> agrarisch land wordt niet gemaaid tijdens het opgroeien van weidevogelkuikens;
- Opleiding van 477 vrijwilligers en bewoners d.m.v. cursussen.
- 2.300 deelnemers op 48 Gelderse werklocaties tijdens de landelijke Natuurwerkdag

## Opsporen, opleiden en verzelfstandigen

In 2012 heeft SLG weer veel activiteiten opgezet en uitgevoerd. Van de voornaamste thema's volgen hier een aantal succesvolle producten. Bij ieder van deze producten is de rol van SLG te kenschetsen door de termen 'opsporen', 'opleiden' en 'verzelfstandigen'.

We hebben dat in 2012 weer gedaan in de vorm van projecten, waarbij we faciliterend optreden om de lokale landschapszorg georganiseerd te krijgen. Dat is het kenmerk van 'producten' als Dorpen in het Groen, Klompenpaden, Vrijwilligerswerk en Levend Landschap. En het is de manier waarop we continue onze inzet voor veilig, deskundig en betekenisvol vrijwillig landschapsbeheer vormgeven. Het gaat er ons om de burgers, bewoners, boeren, buitenlui, bestuurders een handelingsperspectief te bieden om tot samenwerking en samenspel te komen om hun behoeften en belangen vorm te blijven geven in ontwikkeling en beheer van het landschap dichtbij, zodat het landschap van hen wordt. Wij blijven graag uitleggen hoe het landschap is ontstaan, wat het bijzonder maakt en wat de betekenis is voor hedendaagse functies. Ook de nieuwe 'sociale' media benutten we daarbij.



### **Vrijwilligerswerk (dat doen we samen)**

In 2012 zijn er 8 nieuwe vrijwilligersgroepen ontstaan die zich ook bij ons hebben aangesloten. Daarmee komt het totaal aantal Gelderse vrijwilligersgroepen eind 2012 op 185 met in totaal 5600 vrijwilligers. Onder hen waren 775 kinderen. Op de eerste zaterdag van november hebben we traditiegetrouw de Natuurwerkdag georganiseerd en op 53 locaties hebben onze vrijwilligersgroepen hulp gehad van meer dan 2.300 deelnemers, weer meer dan in 2011. Door de 35 weidevogelvrijwilligersgroepen zijn 3250 nesten beschermd.

De grootste groep vrijwilligers is traditioneel actief in het landschapsbeheer (knotters en zagers). Daarnaast zijn er 'specialisaties'; het snoeien van hoogstamfruit, de zogeheten Hoogstambrigades (12 brigades in 2011), het opschonen en inventariseren van poelen (o.a. de Poelenwacht Brummen) en het onderhouden van Klompenpaden (27 klompenpadenwerkgroepen). We beschikken ook over een groep Oral History vrijwilligers (40 personen) die levensverhalen optekenen in relatie tot historisch beheer en gebruik van het landschap. Op een aantal Gelderse landgoederen zijn we in 2012 gestart met het opzetten van nieuwe vrijwilligersgroepen. Er zijn ook vrijwilligers die zich specifiek voor een groep diersoorten inzetten. De weidevogelvrijwilligers gaan ieder voorjaar op pad om agrariërs te wijzen op beschermingsmogelijkheden en markeren de nesten, zodat de agrariër bij zijn werkzaamheden rekening kan houden met de nesten. De steenuilvrijwilligers plaatsen en onderhouden steenuilkasten en ringen de jonge uiltjes. De vleermuisvrijwilligers bieden hulp bij particulieren die een vleermuis in huis aantreffen.

Al deze vrijwilligers kunnen bij Stichting Landschapsbeheer Gelderland terecht voor verzekeringen, informatie, cursussen, begeleiding, ondersteuning en het lenen van gereedschap.

### **Particulier landschapsbeheer**

Burgers en buitenlui hebben inmiddels meer grond in eigendom dan Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer samen. Juist daarom is het van groot maatschappelijk belang hen te betrekken bij het herstellen, bewaren en vergroten van de kwaliteiten van hun eigendom. Ook boeren bereiden zich voor op de toekomst en onderzoeken hoe zij om kunnen gaan met het landschap. Binnen het sleutelmerk 'Maak je erf goed' ligt het accent op de vergroting van de landschapswaarden op eigen grond. De nieuwe buitenlui worden door middel van kennisoverdracht en voorlichting bewust gemaakt van de bijdrage van hun erven aan het landschap en uitgenodigd om onze plannen tot uitvoering te brengen. Boeren trachten we te laten participeren in aanleg en herstel door het hen zo gemakkelijk mogelijk te maken en samen te werken met lokale partijen die draagvlak hebben onder de boeren.

Ook de planten en dieren die onderdeel zijn van het Nederlandse cultuurlandschap behoeven aandacht. Zo'n 20 procent van alle Nederlandse diersoorten zijn in belangrijke mate voor hun overleving afhankelijk van het cultuurlandschap. Door de streekeigen landschapsstructuren te versterken en specifieke verbeteringen in de leefgebieden aan te brengen stellen we leef-, voortplantings- en fourageergebieden van dieren en planten veilig. Bewoners en bedrijven betrekken we bij de zorg voor plant en dier.

### **Landgoederen (bakens in de tijd)**

In het landschap zijn verschillende sporen te vinden, zowel gevormd door de natuur als herinneringen aan het gebruik van het landschap door onze voorouders. Deze sporen zijn zichtbaar en onzichtbaar aanwezig. Door verschillende projecten, zoals de klompenpaden, maakt SLG deze sporen leesbaar, zodat de geschiedenis van het landschap voor volgende generaties beleefbaar blijft. Ook de herinneringen van mensen kunnen gezien worden als sporen. In 2012 hebben we veel aandacht besteed aan deze sporen op landgoederen.



Landgoederen dragen in hoge mate bij aan de verscheidenheid van het landschap. Tijdens het jaar van de historische buitenplaats hebben we op twee nieuwe manieren de betrokkenheid bij landgoederen vergroot. Enerzijds hebben we met onze oral history vrijwilligers bijzondere verhalen over het leven op landgoederen en buitenplaatsen verzameld. Deze mondelinge geschiedenis komt zo weer tot leven en draagt bij aan de verbondenheid met het landschap. Maar liefst 45 verhalen zijn opgetekend, waarvan er 20 zijn gebundeld in het boek 'Verhalen over landgoederen en buitenplaatsen in Gelderland'. De overige verhalen zijn te lezen op onze website. Anderzijds zijn we in samenwerking met landgoedeigenaren gestart met het opzetten van landgoedwerkgroepen. Lokale burgers zetten zich als vrijwilliger in voor beheer en onderhoud van landschapselementen op landgoederen.

### **Erven in het landschap (maak uw erf goed)**

Burgers en buitenlui hebben inmiddels meer grond in eigendom dan Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer samen. Juist daarom is het van groot maatschappelijk belang hen te betrekken bij het herstellen, bewaren en vergroten van de kwaliteiten van hun eigendom. Ook boeren bereiden zich voor op de toekomst en onderzoeken hoe zij om kunnen gaan met het landschap. Binnen het sleutelmerk 'Maak je erf goed' ligt het accent op de vergroting van de landschapswaarden op eigen grond. De nieuwe buitenlui worden door middel van kennisoverdracht en voorlichting bewust gemaakt van de bijdrage van hun erven aan het landschap en uitgenodigd om onze plannen tot uitvoering te brengen. Boeren trachten we te laten participeren in aanleg en herstel door het hen zo gemakkelijk mogelijk te maken en samen te werken met lokale partijen die draagvlak hebben onder de boeren.

Ook de planten en dieren die onderdeel zijn van het Nederlandse cultuurlandschap behoeven aandacht. Zo'n 20 procent van alle Nederlandse diersoorten zijn in belangrijke mate voor hun overleving afhankelijk van het cultuurlandschap. Door de streekeigen landschapsstructuren te versterken en specifieke verbeteringen in de leefgebieden aan te brengen stellen we leef-, voortplantings- en fourageergebieden van dieren en planten veilig. Bewoners en bedrijven betrekken we bij de zorg voor plant en dier. We attenderen bewoners in het buitengebied via [www.erveningelderland.nl](http://www.erveningelderland.nl) op het karakteristieke landschap, waarin zij wonen. We adviseren hen over de beplantingskeuze op hun erf en langs percelen en bieden praktische instructiefilmpjes aan over aanplant en onderhoud van landschapselementen. Daarnaast organiseren we beplantingsacties in samenwerking met gemeenten. Voor eigentijdse ontwikkelingen op het erf is voor bewoners de website [www.streekeigentijdserf.nl](http://www.streekeigentijdserf.nl) opgezet.

Het belang van historische boerenerven hebben we in de publieke belangstelling gebracht door het organiseren van een Gelders Boeren erf van het Jaar verkiezing. Gelderse burgers droegen kandidaten aan en konden stemmen op één van de 10 genomineerde boerenerven, waardoor 3 boerenerven 'overbleven'. De jury, onder leiding van gedeputeerde Traag, koos 'De Grootte Veen' in Putten daaruit als winnaar.

### **De steenuil als ambassadeur van het landschap (ruimte voor plant en dier)**

De ontmoeting met een dier wekt verwondering. Of het nu om vlinders, kieviten, vleermuizen, padden of steenuiltjes gaat. Voor de dieren die in het landschap wonen vragen wij om ondersteuning. Een aantal dieren woont zelfs heel dichtbij, namelijk op het erf. Voor dieren op en om het erf bestaat bij bewoners veel belangstelling. De steenuil kan gezien worden als ambassadeur van het cultuurlandschap. Hij vertoeft het liefst in een afwisselend landschap met gevarieerde erven, die niet al te grondig zijn opgeruimd. In





gemeenten langs de grote rivieren hebben we in samenwerking met lokale organisaties acties voor de steenuil georganiseerd. Er zijn ruim 80 steenuilenkasten geplaatst.

## Financiën 2012 en jaarplan 2013

De balans per 31 december 2012 en de staat van baten en lasten over 2012 is opgenomen in dit jaarverslag. De volledige jaarrekening is tegen betaling van verzendkosten opvraagbaar bij het secretariaat van SLG.

### Balans per 31 december 2012

Activa	€	€	Passiva	€	€
<b>Vaste activa</b>			<b>Eigen vermogen</b>		
Materiële vaste activa			Vrij besteedbaar vermogen		
direct in gebruik voor			Continuïteitsreserve	684.567	
de doelstelling			Overig vrij besteedbaar		
Inventaris	34.440		vermogen	-	
			Vastgelegd vermogen		
<b>Vlottende activa</b>			Bestemmingsreserve activa doelstelling	-	
Onderhanden projecten	299.896			-----	684.567
			<b>Kortlopende schulden</b>		
Te ontvangen subsidies			Vooruitontvangen bedragen	400.975	
en overige inkomsten	185.099		Belastingen en premies		
Overige vorderingen	19.900		sociale verzekeringen	56.676	
	-----		Overige schulden	119.662	
		204.999		-----	577.313
Liquide middelen		722.545			
		-----			-----
		1.261.880			1.261.880
		=====			=====



## Staat van baten en lasten over het jaar 2012

	Begr 2012	Uitk 2012	Begr 2013
<b>Baten</b>	€	€	€
Aandeel in acties van derden –Bijdrage NPL	187.500	187.500	187.500
Beschikbaar uit fondsenwerving	187.500	187.500	187.500
Subsidies basistaken	550.000	490.195	350.000
Projectbijdragen	1.367.750	1.318.090	1.477.150
Renteresultaat	10.000	10.047	10.000
Overige baten	-	160	-
<b>Totaal beschikbaar voor de doelstelling</b>	<b>2.115.250</b>	<b>2.005.992</b>	<b>2.024.650</b>
<b>Lasten</b>			
<b>Besteed aan de doelstelling</b>			
<b>Projecten en Advies</b>			
Uitvoeringskosten eigen organisatie	1.059.487	977.990	1.149.667
Overige kosten	400.000	484.608	400.000
	1.459.487	1.462.598	1.549.667
<b>Basistaken</b>			
Uitvoeringskosten eigen organisatie	480.000	467.911	300.000
Overige kosten	70.000	67.426	50.000
	550.000	535.337	350.000
<b>Totaal besteed aan de doelstelling</b>	<b>2.009.487</b>	<b>1.997.935</b>	<b>1.899.667</b>
<b>Beheer en administratie</b>			
Kosten beheer en administratie *	105.763	64.267	99.983
Som der lasten	2.115.250	2.062.202	1.999.650
<b>Resultaat</b>	<b>0</b>	<b>- 56.210</b>	<b>25.000</b>
Toevoeging/onttrekking aan			
- Continuïteitsreserve	-	- 56.210	25.000
- Bestemmingsreserve	-	-	-

\* In de begroting 2013 is voor de kosten voor beheer en administratie begroot met een norm van 5% van de totale kosten. Het bestuur heeft deze norm in 2010 vastgesteld. Dit betekent dat het bestuur er naar streeft de kosten van beheer en administratie niet boven deze norm uit te laten komen.

De bovenstaande gecompriëerde cijfers zijn ontleend aan en consistent met het officiële verslag. Schimmel & Plante accountants en belastingadviseurs heeft een goedkeurende verklaring afgegeven bij de volledige jaarrekening.



### **Verschillenanalyse**

De begroting van de bestedingen m.b.t. projecten en advies is gehaald. De eigen investering van SLG in de basistaken maakt dat er een verschil is ten opzichte van de beschikbare subsidie voor de basistaken. In de begroting werd nog uitgegaan van het overeind houden van de subsidie, maar dit is niet gelukt. Netto is er dus een negatief resultaat behaald, door de eigen investering vanuit eigen middelen. Er is wederom heel doelmatig gewerkt. Het percentage van de kosten dat rechtstreeks besteed wordt aan de doelstelling bedroeg in 2012 99,7% (2011: 94,2%).

Toelichting op de rekening 'Beheer en Administratie':

De kosten, zoals genoemd in de "Aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie" van de VFI van januari 2008, worden naar rato toegerekend aan Beheer en Administratie. De toerekening is gebaseerd op het aantal uren dat directie, secretariaat, financieel administratief medewerkers en schoonmaakpersoneel besteden aan niet direct aan de doelstelling toe te rekenen werkzaamheden. De verhouding van deze uren ten opzichte van de totaal beschikbare uren van deze medewerkers is gerelateerd aan de loonkosten van de betreffende medewerkers. De uitkomst hiervan is vervolgens uitgedrukt in een percentage van de totale loonkosten van de stichting. Dit percentage is gehanteerd om de in de aanbeveling van de VFI genoemde kosten toe te rekenen aan Beheer en Administratie. De bestuurskosten zijn voor 100% toegerekend aan Beheer en Administratie.

Het bestuur heeft in 2010 besloten om te trachten de kosten voor Beheer en Administratie binnen 5% van de totale lasten te houden. In 2012 bedroeg het aandeel in de totale lasten slechts 3,1%.

### **Vrij besteedbaar eigen vermogen**

Het beleid van bestuur en directie is erop gericht een vrij besteedbaar eigen vermogen in de vorm van een continuïteitsreserve te ontwikkelen ter grootte van tenminste 75% van de jaarlijkse som van de totale bruto salarissen, inclusief werkgeverslasten en pensioenlasten. Dit is een verhoging in verband met de grote mate van onzekerheid over de beschikbaarstelling door Rijk, provincie en gemeenten van toekomstige subsidies en overige middelen. Het bestuur acht het derhalve wenselijk dat het vrij besteedbaar eigen vermogen in 2013 verder toeneemt. Op deze wijze kan de stichting in de toekomst eventuele tegenvallers opvangen en beleidsmatige veranderingen doorvoeren. Eind 2012 bedroeg de continuïteitsreserve 58,5% van de totale som van bruto salariskosten in 2012.

### **Jaarplan 2013**

In 2013 gaan we onze inspanningen ter ondersteuning van het provinciaal en gemeentelijke landschapsbeleid continueren. Verder zullen we ook andere partijen en bedrijven meer gaan betrekken bij het landschap om zo via meer betrokkenheid meer continuïteit in het beheer en de toegankelijkheid van het landschap te krijgen. Daarnaast gaan we de overheden laten zien dat ook bij bestaande grondeigenaren veel winst valt te behalen om doelen te realiseren op het gebied van economie, ruimtelijke kwaliteit, biodiversiteit, cultuurhistorie, aantrekkelijke woon- en werkomgeving, klimaat, recreatie, toerisme en welzijn. Daartoe zullen we de banden gaan aanhalen met landgoederen en regionale gemeentelijke samenwerkingsverbanden.



We blijven inzetten op kwalitatief hoogwaardige gezamenlijke investeringen in het landschap en beheervormen op basis van burgerparticipatie. We willen particuliere grondeigenaren en bewoners van het buitengebied nog meer begeleiden bij hun bijdragen aan streekeigenheid en landschapswaarde. Samenwerking tussen grondeigenaren en uitvoeringspartijen in een gebied is daarbij essentieel. Alleen als alle neuzen dezelfde kant op wijzen kan de landschapskwaliteit zichtbaar toenemen.

In 2013 zullen we de gemeenten ondersteunen bij het maken van een meerjarenprogramma op basis waarvan ze een subsidieaanvraag kunnen doen bij de provincie. Gezien de cofinancieringsvoorwaarde van de provincie, zullen we de gemeenten stimuleren om landschapsbudget op de begroting te houden om zo ook aan te kunnen haken op het provinciale landschapsbeleid. Op die manier kunnen de landschapsontwikkelingsplannen van gemeenten weer verder worden vormgegeven.

Daarnaast pakken we ook weer de nodige projecten op, zeker ook in het kader van het landschap als cultureel erfgoed. Daartoe zullen we bij de provincie en bij fondsen een partnerverzoek indienen met voorstellen om het beheer van cultuurhistorische en archeologische landschapselementen vorm te geven en de oral history over het landschap op te tekenen. We willen daarbij een bottom-up benadering in uitvoering brengen.

Ook willen we via gemeenten en provincie werken aan de verbetering van het landschap als onderkomen van kwetsbare diersoorten. Maar ook vanuit bewonersinitiatieven, die we gaan aanmoedigen.

De toegankelijkheid van het cultuurhistorisch landschap zal door SLG verder worden vergroot. We willen weer aan aantal nieuwe klompenpaden opleveren en hopen in 2013 samen met onze Utrechtse collega's de grens van 50 klompenpaden te behalen. We zullen onze ondersteuning aanbieden aan gemeenten voor het in standhouden van klompenpadennetwerken.

We ondersteunen met behulp van de provinciale subsidie burgers die hun bijdrage aan het onderhoud van het landschap willen leveren. Krachtig burgerschap, dat zich uit in concrete daden vormt een belangrijke basis van de trots en de zorg voor het landschap. Er is nog steeds een latente vraag bij het maatschappelijk middenveld om zich in te zetten voor de eigen leefomgeving. Er is in de Gelderse samenleving steeds meer belangstelling voor het oppakken van de eigen verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de leefomgeving, zoals het onderhouden van landschapselementen en het opruimen van zwerfafval. Wij zetten ons in voor de ondersteuning daarvan en geven de vrijwilligersgroepen en bewonersinitiatieven een stem waar het gaat om het contact met de overheden. We gaan een aantal praktijknetwerken opzetten, zodat de initiatieven ook met elkaar ervaringen en ideeën kunnen uitwisselen.

We blijven ook in 2013 weer werken langs de lijnen van onze sleutelmerken, Dat doen we samen, Maak je erf goed, Ruimte voor plant en dier en Bakens in de tijd. We investeren proactief in de samenwerking met andere provinciale organisaties die een raakvlak hebben met onze doelstellingen. We gaan ons best doen om de landschapseducatie meer vorm te geven in samenwerking met de GNMf en het IVN. Dat doen we ook samen met de andere provinciale organisaties landschapsbeheer, waarmee we Landschapsbeheer Nederland vormen, niet in de laatste plaats om ook zichtbaarder te worden op het landelijke niveau naar zakelijke partners (met behulp van o.a. een landelijk symposium) en naar de burgers in Nederland (met behulp van o.a. de landelijke Natuurwerkdag, waarbij burgers uitgenodigd worden eens een dagje te helpen bij bijvoorbeeld het knotten van wilgen of het planten van een landschappelijke heg.



Tot slot zullen de aanbevelingen van de interne evaluatie van het functioneren van het eigen bestuur in 2013 worden doorgevoerd. De aanbevelingen hebben vooral betrekking op de samenwerking met de vrijwilligersadviesraad en op het actiever deelnemen in externe netwerken.

## Verantwoordingsverklaring

Vanaf 1 juli 2008 is het nieuwe Reglement van het CBF-Keur van kracht. Conform dit Reglement legt de keurmerkhouders in het jaarverslag een Verantwoordingsverklaring af over de principes van goed bestuur.

### Toezicht houden, besturen en uitvoeren

Het bestuur van SLG is een onbezoldigd bestuur en bestaat uit leden die op persoonlijke titel en vanuit persoonlijke affiniteit, dikwijls in relatie met hun maatschappelijke positie, een bijdrage willen leveren aan de stichtingsdoelstellingen. Uit de leden is een voorzitter, secretaris en penningmeester benoemd.

SLG heeft gekozen voor een bestuursmodel, waarbij het gros van de taken is gedelegeerd aan de directie en de directie verantwoording aflegt aan het bestuur. SLG heeft in de statuten geregeld hoe het bestuur wordt samengesteld, wat het maximaal aantal bestuurders is en hoe de bestuursvergaderingen worden georganiseerd. In het huishoudelijk reglement is vermeld van welke bestuurlijke aandachtsgebieden sprake is. Het bestuur benoemt jaarlijks een accountant en geeft hem de opdracht de jaarstukken te onderzoeken en daarover een verklaring dan wel een mededeling af te geven.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid en de beleidsontwikkeling. Dit betekent dat het bestuur de hoofdlijnen van het beleid bepaalt en het meerjarenbeleidsplan, de begroting inclusief eventuele wijzigingen daarin, de jaarrekening en het jaarverslag vaststelt. Het bestuur benoemt jaarlijks een accountant en geeft hem de opdracht de jaarstukken te onderzoeken en verzoekt hem daarover een goedkeurende verklaring af te geven. Het bestuur ziet erop toe dat de afgesproken inhoudelijke doelen worden gerealiseerd binnen de vastgestelde financiële kaders.

Het vastgestelde beleid wordt op hoofdlijnen voorbereid door de directeur gezamenlijk met het bestuur. In de rol van werkgever zorgt het bestuur ervoor, met de directeur als gemandateerd werkgever naar de overige werknemers en hoofd van de werkorganisatie, dat SLG op correcte wijze haar werk doet. De directeur hanteert daarbij een inhoudelijk jaarplan en een intern document Administratieve Organisatie Interne Beheersing, waarin alle bedrijfsprocessen en procuraties zijn vastgelegd.

Het bestuur heeft een klachtenregeling vastgesteld, zodat toezicht plaatsvindt op de goede behandeling van iedere uiting van onvrede over het beleid of de uitvoering van beleid van SLG.

Jaarlijks wordt het functioneren van directie geëvalueerd aan de hand van een functioneringsgesprek tussen directeur en de bestuurders in functie.

Elke twee jaar evalueert het bestuur het eigen functioneren. De resultaten van deze zelfanalyse worden schriftelijk vastgelegd. Elke vier jaar evalueert het bestuur het bestuursprofiel ten behoeve van conclusies inzake samenstelling, grootte, taken en werkwijze van het bestuur. De resultaten worden schriftelijk vastgelegd. Elke vier jaar evalueert het bestuur of de statuten en het huishoudelijk reglement nog passend zijn en voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving. De resultaten worden schriftelijk vastgelegd.



### Optimaliseren van de effectiviteit en efficiency van bestedingen

SLG stelt jaarlijks en vervolgens elk kwartaal een uitvoeringsplan op met de realisatie en planning van alle taken en projecten. In de organisatie wordt door leidinggevenden en projectleiders gestuurd op kwaliteit en tijdige oplevering van resultaten. Alle medewerkers houden maandelijks een voorgeschreven model voor de eigen werkplanning bij. Coördinatoren zien toe dat medewerkers op het werkveld goed aangestuurd en bijgestuurd worden. Projectleiders zien toe dat projectmedewerkers goed aangestuurd en bijgestuurd worden. In het licht van de te behalen resultaten vindt regelmatig werkoverleg plaats. Het hoofd Projecten en Advies stuurt aan, coacht en ondersteunt de projectleiders, projectmedewerker, senior adviseurs en adviseurs bij de uitoefening van hun functie en fungeert als verdeelstation van uit te voeren projecten. De directeur stuurt de regio- en thema coördinatoren aan op het behalen van vooraf vastgestelde resultaten. Directeur en hoofd Projecten en Advies houden tezamen met de coördinatoren communicatie en vrijwilligerswerk maandelijks een afstemmingsoverleg. De directeur en het hoofd Projecten en Advies houden toezicht op het naleven van de afspraken uit het interne document Administratieve Organisatie en Interne Beheersing. Tevens vindt tussentijds overleg plaats tussen betrokkenen intern over tussenresultaten en hetgeen nodig is om de gewenste resultaten tijdig te behalen. Binnen de uitvoering van taken en projecten wordt voortdurend gezocht naar mogelijkheden om doelmatiger en doeltreffender te werken. Voor de uit te voeren basistaken worden jaarlijks opnieuw afspraken gemaakt met de provincie. Voor de uit te voeren projecten worden per project afspraken gemaakt met gemeenten en provincie.

### De omgang met belanghebbenden

Belanghebbenden, subsidieverleners en opdrachtgevers krijgen tussentijdse en eindrapportages met betrekking tot de voortgang en resultaten (inhoudelijk en financieel). Bij elke activiteit wordt onderzocht op welke wijze de promotie van de activiteiten kan bijdragen aan de doelstelling. Daarbij wordt onderzocht welke communicatie het meest doeltreffend is binnen de budgettaire mogelijkheden. Waar zich kansen voordoen wordt ook de media actief betrokken bij de promotie. Waar mogelijk en passend wordt bij gebiedsgerichte projecten middels bebording informatie gegeven over het project, het product en de financiers. Via website, nieuwsbrieven, informatiekranen, informatiebijeenkomsten en mailings informeert en betreft SLG belanghebbenden bij de activiteiten en resultaten. SLG verricht (tussen)evaluaties met betrekking tot de uitvoering van taken en projecten met belanghebbenden (doelgroep, samenwerkingspartners, subsidieverleners en opdrachtgevers). SLG staat open voor suggesties en ideeën en biedt een goede en professionele bereikbaarheid van haar medewerkers met een open houding en biedt tevens een duidelijke klachtenregeling voor een ieder die een klacht wil indienen.



## Bestuur, directie en medewerkers

### Bestuur

Het bestuur van SLG bestond op 31 december 2012 uit de volgende personen;

De heer D.H. (Dirk) van Uitert (voorzitter) – bestuurslid sinds september 2005  
Mevrouw A.W.M. (Ank) Oude Luttikhuis (secretaris) – bestuurlid sinds maart 2004  
De heer E. Schurer (lid) – bestuurslid sinds april 2011  
De heer L. Dolmans (lid) – bestuurslid sinds april 2011  
De heer W. Meijers (lid) – bestuurslid sinds april 2011  
De heer F.R. Hoving (lid) – bestuurslid sinds juni 2012  
Vacature

Bestuursleden treden automatisch af na twee bestuursperioden van 5 jaar lid te zijn geweest van het bestuur.

### Nevenfuncties op 31 december 2012:

Bezoldiging is expliciet vermeld tussen haakjes.

De heer Van Uitert:

- eigenaar adviespraktijk 'Vraag het aanDirk', Oosterbeek (bezoldigd)
- lid Raad van Toezicht Onderwijsspecialisten, Arnhem (bezoldigd)
- voorzitter Zorghoeve Klein Mariëndaal, Arnhem
- lid klankbordgroep magazine Nieuwe Veluwe
- lid initiatiefgroep 'Landgoederen op de Helling', Oosterbeek
- Fair Trade ambassadeur in de gemeente Renkum
- voorzitter Veld en Beek Coöperatie U.A., Doorwerth
- voorzitter Gebruikersadviesraad Stadregiotaxi Arnhem-Nijmegen
- voorzitter Landelijke Vereniging Vrienden van de Veluwe
- lid regiocommissie Food Valley, een adviesorgaan van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (bezoldigd)

Mevrouw Oude Luttikhuis:

- gemeenteraadslid gemeente Voorst

De heer Schurer:

- rentmeester bij Staatsbosbeheer regio Oost, Deventer (bezoldigd)
- eigen rentmeesterspraktijk, Velp (bezoldigd)
- voorzitter commissie opleidingen Nederlandse Vereniging van Rentmeesters
- lid Raad van Advies Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen
- lid bestuur Stichting Doorwerthse Uiterwaarden

De heer Dolmans:

- wethouder (parttime) in de gemeente Lingewaard (bezoldigd)
- eigenaar Dolmans Opleiding en Onderzoek, Bemmelen (bezoldigd)
- voorzitter Stichting Doornik Natuurridders
- voorzitter Stichting Heg en Landschap

De heer Meijers:

- senior accountmanager Nationaal Groenfonds, Hoevelaken (bezoldigd)
- lid bestuur Stichting Loverendale



De heer Hoving:

- wethouder (parttime) in de gemeente Rozendaal (bezoldigd)
- directeur Hoving Advies en Interim BV, Rozendaal (bezoldigd)
- vice voorzitter VVD Kamer Centrale Gelderland
- voorzitter Rozendaalse hengelervereniging
- voorzitter Monumentencommissie Culemborg (bezoldigd)
- voorzitter welstandscommissie Rayon VIII (onkostenvergoeding)

#### Bezoldigingsbeleid bestuur

Bestuursleden kunnen onkosten die direct verband houden met hun bestuurstaak declareren (€ 0,28 per gereden kilometer of vervoersbewijzen 2<sup>e</sup> klas openbaar vervoer). Er wordt geen vergoeding verstrekt voor de inzet van tijd.

#### **Personeel**

Op 31 december 2012 waren de volgende personeelsgroepen als volgt bezet bij Landschapsbeheer Gelderland;

#### **Directie**

Directeur 1,0 fte in loondienst

De heer ir. A.R. (Arjan) Vriend

#### Nevenfuncties op 31 december 2011:

- lid klankbordgroep magazine Nieuwe Veluwe
- adviseur bestuur Stichting Plattelandshuis Achterhoek en Liemers
- voorzitter medezeggenschapsraad van Vrije School De Zwaneridder
- voorzitter Stichting Oasebos
- lid bestuur Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland

#### Bezoldigingsbeleid directie

De directeur ontving in 2012 een bruto salaris (incl. eindejaarsuitkering en vakantiegeld) ter grootte van € 77.764 behorend bij salarisschaal 14 van het provinciaal schalenstelsel (SLG volgt het salarisstelsel van de provincies). Afhankelijk van de beoordeling van het functioneren kan het bestuur maximaal 2 periodieken toekennen. In 2012 is een eindejaarsuitkering uitgekeerd van 5,6%. De directeur maakt gebruik van een pensioenregeling conform de provinciale pensioenregeling (SLG volgt de pensioenregeling van de provincies).

Voor gemaakte onkosten in verband met het uitoefenen van de functie is een vergoeding beschikbaar gesteld (€ 0,19 voor gereden kilometer woon-werk, € 0,36 voor gereden kilometer zakelijk, vervoersbewijzen 2<sup>e</sup> klas openbaar vervoer, vergoeding zakelijk gebruik mobiele telefonie, daadwerkelijke verblijfkosten i.v.m. avondwerk).





## Medewerkers

Op 31 december 2012 waren de volgende aantallen medewerkers in loondienst werkzaam in de volgende functiegroepen:

Hoofd projecten en advies	1,1 fte	1 medewerker
Communicatie en vrijwilligerswerk	3,1 fte	4 medewerkers
Projectleiders/senior adviseurs	8,0 fte	10 medewerkers
Projectmedewerkers/adviseurs	3,2 fte	4 medewerkers
Bureauondersteuning en facilitair	3,0 fte	5 medewerkers

Voor de namen, functies en aandachtsgebieden van het actuele medewerkersbestand verwijzen we naar de website.

### Bezoldigingsbeleid overige medewerkers

De medewerkers ontvingen in 2012 een salaris behorend bij de salarisschalen variërend van schaal 4 t/m schaal 12 van het provinciale salarisstelsel (SLG volgt het salarisstelsel van de provincies). Afhankelijk van de beoordeling van het functioneren kan de directeur maximaal 2 periodieken toekennen. In 2012 is een eindejaarsuitkering uitgekeerd van 5,6%. De medewerkers maken allemaal gebruik van een pensioenregeling conform de provinciale pensioenregeling (SLG volgt de pensioenregeling van de provincies).

Voor gemaakte onkosten in verband met het uitoefenen van de functie is een vergoeding beschikbaar gesteld (€ 0,19 voor gereden kilometer woon-werk, € 0,36 voor gereden kilometer zakelijk, vervoersbewijzen 2<sup>o</sup> klas openbaar vervoer, vergoeding zakelijk gebruik mobiele telefonie, daadwerkelijke verblijfkosten i.v.m. avondwerk).

## Vrijwilligers

Een vijftal vrijwilligers ondersteunden de werkorganisatie van SLG met betrekking tot beheer van gereedschappendepots, verwerking van gegevens van vrijwillige weidevogelbescherming, het invoeren van de klompenpaden in een geografisch informatiesysteem en het verrichten van een praktijkonderzoek naar de materiële en immateriële baten van de klompenpaden. Zonder hen zouden deze werkzaamheden niet hebben plaatsgevonden. Zeer bedankt!



## Bijlage 1 Bezoldiging directie

Naam	A.R. Vriend
Functie	directeur
<u>Dienstverband</u>	
Aard	onbepaald
Uren (voltijds werkweek)	36 uur
Parttime percentage	100%
Periode	1-1-2012 t/m 31-12-2012
<u>Bezoldiging (in euro's)</u>	
Jaarinkomen:	
Bruto loon/salaris	70.472
Vakantiegeld	5.398
Eindejaarsuitkering, 13 <sup>e</sup> maand	1.894
Variabel jaarinkomen	-
	-----
Totaal jaarinkomen	77.764
SV lasten (werkgeversdeel)	9.344
Belastbare vergoedingen/bijtellings	4.694
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	12.116
Overige beloningen op termijn	-
Uitkeringen beëindiging dienstverband	-
	-----
Totaal overige lasten en vergoedingen	26.154
Totaal bezoldiging 2012	103.918
	=====